

KANAL
OB SOČI

Foto: arhiv Prezelj

Marko Prezelj

fotografije

(uvodna predstavitev Tone Škarja)

Vabimo vas na odprtje razstave
v petek, 24. marca 2017,
ob 18.30.

Razstava bo odprta do vključno
14. aprila 2017.

Foto: Urban Novak

MARKO PREZELJ

»Dobro vino smemo hraniti le v lepi amfori.« (starogrški)

Človek je dolžan uporabiti darove, ki so mu bili dani, čeprav jih večinoma ne izkoristimo. Sicer univerzitetno izobraženi kemik se prav tega poklica ne drži, je pa zato odličen alpinist, fotograf, gorski vodnik in reševalec. Če nič drugega, mu je tehnična izobrazba vir ustvarjalne radovednosti in logike pri uravnavanju življenja in alpinizma, predvsem himalajskega.

Za začetek naj omenim prvi in – vsaj po mojem mnenju – najbolj zasluženi »zlati cepin«, kar so jih podelili. To priznanje, najpomembnejše v alpinističnem svetu, je skupaj z Andrejem Štremfljem dobil za tri kilometre visoko prvenstveno smer po jugozahodnem stebru Južne Kangčendzenge (8476 m), ki sta jo preplezala leta 1991. Hkrati je to do danes edini vzpon, ki je bil opravljen na alpski način na katerega koli od petih vrhov Kangčendzenge, pa naj gre za prvenstveno smer ali za ponovitev. Morda je prav zaradi vrednosti tega vzpona pozneje, ko so podeljevalci kdaj pa kdaj tudi malo »zašli«, sam Marko podvomil v ustreznost institucije zlatega cepina. Vendar že iz grške mitologije vemo, da olimpijskim bogovom niso vedno vseč človekova vtikanja v njihovo delo in odločitve. Kot so Tantal, Sizifu in Prometeju naložili njihovim grehom primerne kazni, so tudi za Marka Prezlja našli ustrezno pokoro in prvemu cepinu dodali še tri, tako da zdaj v nahrbtniku tovari že štiri. Nihče na svetu jih nima toliko in nikjer ni rečeno, da je to že končna številka.

Marko Prezelj, rojen leta 1965, je član Alpinističnega odseka Kamnik od začetka svojega plezanja, torej od leta 1982. To je zanimiv, ustvarjalen kolektiv, generacijsko pester, po starosti članov od še nepolnih dveh desetletij do prav tako še nepolnih devetih, z dovolj žensko omiljenim ozračjem, pa vendar moško polemičnim. Kresanje mnenj namreč rojeva napredek. Če omenim le ideološko linijo, in hkrati tudi plezalsko vrhunsko, od predvojnega in povojnega Pavleta Kemperla, Metoda Humarja, Bojana Pollaka, Tomaža Humarja in vse do Mateja Kladnika in Urbana Novaka, je jasno, da je to pravo okolje za razvoj in uveljavitev svobodnega duha. Če kdo, je prav Marko Prezelj dokaz za to. Čeprav prisega na minimalistične odprave, so njegove vendar oblikovane po sestavi in ciljih varnostno ustrezno: nikoli sam ali samo v dvoje. Zlahka lahko sledimo, kako je izkušnje iz klasičnih in poznejših modernejše oblikovanih odprav oplemenitil v tiste, ki jih je sam vodil in jih vodi.

»Apel podobo na ogled postavi,« da ostanemo pri antiki. Zato nekaj besed o Marku kot fotografu in njegovi fotografiji. Ker ima smisel za humor, je moj prvi stik z njim kot fotografom. Na pohodu proti Šiši Pangmi smo bredli rečico in pri teku, da bi pisano kolono jakov in ljudi ujel od spredaj, mu je na spolzkih kamnih spodrsnilo in počil mu je najboljši objektiv; po fotografsko: razbil ga je. Zasmilil se mi je prav zaradi fotografske vneme, a zapomnil po humorno povedani kalimerovščini (poiščite po googlu): »Pa zakaj ravno jaz, pa zmeraj jaz, pa samo jaz?« Pozneje sem občudoval nočne posnetke baznih taborov in višinskih šotorov, razsvetljenih od znotraj, a pod himalajskim zvezdnim nebom, spoštljivo razmišljujoč, kako je v mrzli noči zapustiti topel šotor ali spalno vrečo, pa zunaj v snegu postavljaj stojalo, nastavljal osvetlitev in preizkušal, katera je prava. In to še pri diapozitivih, ko rezultat vidiš šele čez mesec ali dva. Pa filmi, ki jih je pustil v zadnjem taboru na Kanču, misleč vzeti jih ob vrnitvi, a sta z Andrejem sestopala po drugi smeri: »Jih bo že kdo pobral, saj bi vedel, čigavi so.« A slabo kaže; ni ponavljalcev. In zdaj, v dobi digitalcev: posnetki iz himalajskih sten, a po videzu kot iz naših slapov, portreti soplezalcev, ki imajo še vedno napor zadnjih raztežajev na obrazu ali trenutek zmage pred negotovim spustom nazaj, pa ples snega v vetru in pršnih plazovih. Ja, tako Marko Prezelj »podobe svoje na ogled postavi«: podobe gora, podobe soplezalcev, podobe dežele in njenih ljudi, predvsem pa svojo podobo, podobo sebe v vseh pogledih. Odprave, vzponi, odlikovanja, funkcije, mednarodna članstva, vse to je še tekoče, torej z opombo »in tako naprej«, vse je dostopno na wikipediji in na googlu, ki »vse vesta«, pa na še vedno dostopnem vabilu k njegovi lanski razstavi v SPM v Mojstrani. Prav zato sem se duha tega zanimivega ustvarjalca poskusil dotakniti z zgornjim besedilom. Marko Prezelj namreč ni ikona, Marko Prezelj je zgled.

Tone Škarja, marec 2017